

Sociale zekerheid Nederland: zelfstandige versus werknemer

Algemeen

Het Nederlandse socialezekerheidsstelsel is samengesteld uit sociale verzekeringen en sociale voorzieningen. De sociale verzekeringen zijn onderverdeeld in: volksverzekeringen: Algemene Kinderbijslagwet (AKW), Wet langdurige zorg (Wlz), Zorgverzekeringswet (Zvw), Algemene nabestaandenwet (Anw), Algemene Ouderdomswet (AOW); en werknemersverzekeringen: Wet uitbreiding loondoorbetalingsplicht bij ziekte (WULBZ), Ziektewet (ZW), Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) en Werkloosheidswet (WW). Tot de sociale voorzieningen worden onder meer de volgende wetten gerekend: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Wet Werk en Bijstand (WWB).

Zelfstandigen

Wie precies zelfstandigen zijn, is niet vastgelegd in de socialezekerheidswetgeving. Er zijn namelijk geen socialezekerheidswetten die uitsluitend gelden voor zelfstandigen. Grosso modo worden als zelfstandigen beschouwd: vrije beroepsoefenaars, zelfstandigen met of zonder personeel, freelancers en een directeur-groootaandeelhouder.

Algemene karakteristieken

Zelfstandige	Werknemer
<ul style="list-style-type: none">▶ Vrijheid in de manier van werken▶ Beheert alle aspecten van het werk (administratie, boekhouding,...)▶ Financiële onzekerheid (onregelmatige inkomsten, geen inkomsten bij ziekte)▶ Specifieke kosten (bureaumateriaal, boekhouding, verzekering...) zelf dragen	<ul style="list-style-type: none">▶ Relatie van ondergeschiktheid▶ Een contract preciseert de rol en de taken van de werknemer en de werkgever▶ Gegarandeerd inkomen, ook bij ziekte▶ Specifieke kosten betaald door werkgever

Te betalen kosten en lasten

Een zelfstandige is in Nederland premie verschuldigd voor de volksverzekeringen en voor de Zorgverzekeringswet.

Berekening Volksverzekeringen

- De belastingdienst stelt eerst het belastbaar inkomen vast, berekent vervolgens hoeveel premie volksverzekeringen hierover verschuldigd is en trekt hiervan ten slotte heffingskortingen af.
- De belastingdienst heft premie over (onder andere) winst uit onderneming en inkomsten uit arbeid niet in dienstbetrekking verricht – verminderd met een aantal posten – volgens de onderstaande tarieven. Over het deel van het belastbaar inkomen dat ligt boven € 33.589 per jaar, is geen premie verschuldigd.
- De procentuele premie volksverzekeringen bedraagt 28,15% over het belastbaar inkomen uit werk en woning. De maximumpremie bedraagt 28,15% van € 33.589 per jaar.

Tarieven premie volksverzekeringen (1 januari 2015) Bijdrage voor Premie Belastbaar inkomen AOW 17,9% 0 tot 33.539 Anw 0,6% 0 tot 33.539 Wlz 9,65% 0 tot 33.539

Bijdrage voor	Premie	Belastbaar inkomen
AOW	17,9%	0 tot € 33.539
Anw	0,6%	0 tot € 33.539
Wlz	9,65%	0 tot € 33.539

Zorgverzekeringswet

Het totale bedrag aan premie bestaat uit een nominaal (vast) deel en een procentueel deel. Het bedrag van de nominale premie hangt af van de soort polis (natura- of resitutiepolis), de zorgverzekeraar waarbij de polis is afgesloten en het gekozen eigen risico. De gemiddelde premie in 2015 bedraagt € 1.170 per jaar. De procentuele premie bedraagt 4,85% over het 'bijdrage-inkomen' over 2014: het totaal van de jaarinkomsten in belastingbox 1 (belastbaar inkomen uit werk en woning). De maximumpremie bedraagt 4,85% van € 51.976 per jaar.

Betaling Volksverzekeringen

Zelfstandigen moeten de premie volksverzekeringen tegelijkertijd betalen met inkomstenbelasting. Zij ontvangen daarvoor aan het begin van ieder jaar een aangifteformulier van de belastingdienst. Dit formulier moeten zij invullen en vóór 1 april terugsturen. Daarna stuurt de belastingdienst een aanslagformulier met het verschuldigde bedrag aan premie volksverzekeringen en inkomstenbelasting en de uiterste datum waarvoor het bedrag moet zijn gestort.

Zorgverzekeringswet

De zelfstandige moet de nominale premie elke maand betalen aan zijn zorgverzekeraar. Voor de procentuele premie ontvangt hij aan het begin van ieder jaar een voorlopige aanslag premie Zorgverzekeringswet van de belastingdienst. De zelfstandige kan de verschuldigde premie in één keer op het rekeningnummer van de belastingdienst storten, maar hij kan ook kiezen voor een betaling in termijnen.

Vrijwillige verzekering

Voor verschillende zaken kunt u zich als zelfstandige in Nederland vrijwillig verzekeren. Denk aan: - een Ziektewetverzekering - verlof bij zwangerschap en bevalling - langdurige arbeidsongeschiktheid - werkloosheid

Overzicht

Gezinsbijslag Nederland

Algemeen	Voorwaarden	Hoogte
U heeft voor uw kinderen recht op Nederlandse gezinsbijslag. Gezinsbijslag kan bestaan uit: kinderbijslag, Kindgebonden budget (KGB) en kinderopvangtoeslag (KOT). Het recht op kinderbijslag is geregeld in de Algemene Kinderbijslagwet (AKW).	Een verzekerde heeft recht op kinderbijslag voor eigen, aangehuwde of pleegkinderen. Alle inwoners van Nederland zijn in principe verzekerd, maar personen die niet in Nederland wonen kunnen ook verzekerd zijn; bijvoorbeeld iemand die in België woont en uitsluitend in Nederland in loondienst werkt.	Per kwartaal 0 t/m 5 jaar: € 191,65 6 t/m 11 jaar: € 232,71 12 t/m 17 jaar: € 273,78

Geneeskundige zorg Nederland

Algemeen	Voorwaarden	Hoogte
De Zorgverzekeringswet (Zvw) maakt naast de Wet langdurige zorg (Wlz) deel uit van het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel. De Zvw wordt uitgevoerd door erkende zorgverzekeraars.	Iemand krijgt Zvw-zorg, als hij een verzekeringsplichtige is en een basisverzekering afsluit bij een zorgverzekeraar. Iedereen die verzekerd is op grond van de Wlz is een verzekeringsplichtige. Zorgverzekeraars moeten iedereen accepteren voor de basisverzekering, ongeacht leeftijd of gezondheidstoestand.	De basisverzekering vergoedt onder andere: - huisarts, ziekenhuis, zorg van medisch specialisten en verloskundige zorg - ziekenhuisverblijf - tandheelkundige zorg tot 18 jaar - een aantal hulpmiddelen - geneesmiddelen - paramedische zorg (een aantal behandelingen) - kraamzorg (eigen bijdrage) - ziekenhuisvervoer - geriatrische zorg - geneeskundige zorg GGZ

Ouderdomspensioen Nederland

Algemeen	Voorwaarden	Hoogte
De Algemene Ouderdomswet (AOW) regelt een maandelijks ouderdomspensioen. U ontvangt het AOW-pensioen vanaf de dag dat u de AOW-leeftijd bereikt. Sinds 1 januari 2013 is dit niet meer de datum waarop u 65 jaar wordt, maar schuift de ingangsdatum naar een later tijdstip.	<ul style="list-style-type: none">- iedereen die de AOW-leeftijd heeft bereikt en in Nederland woont/ heeft gewoond, krijgt AOW.- ieder jaar dat u verzekerd bent voor de AOW bouwt u 2% AOWpensioen op. U bent verzekerd als u in Nederland woont of werkt. <p>Uitzonderingen: Wanneer u woont in Nederland, maar werkt in een ander land, bouwt u geen AOW-pensioen op.</p>	Per maand Alleenstaande: € 1.113,56 Samenwonend: € 767,39 Gehuwde met partner onder AOW leeftijd: € 1.509,43

Nabestaanden uitkering Nederland

Algemeen	Voorwaarden	Hoogte
De Algemene nabestaandenwet (Anw) regelt een maandelijks uitkering voor de nabestaanden van een overleden verzekerde. Er zijn twee verschillende uitkeringen: de nabestaanden- en wezenuitkering. Bovendien biedt de Anw een jaarlijkse vakantie-uitkering.	<p>De overledene moet op de overlijdensdatum (gelijkgesteld) verzekerd zijn voor de Anw. De Anw is in beginsel van toepassing op personen die in Nederland wonen (ingezetenen). De Anw kan ook van toepassing zijn op een persoon die niet in Nederland woont; bijvoorbeeld op een inwoner van België die uitsluitend in Nederland werkzaamheden in loondienst uitoefent.</p> <p>Recht op een nabestaandenuitkering heeft de nabestaande die:</p> <ul style="list-style-type: none">- nog niet de AOW-leeftijd heeft bereikt, en- geboren is voor 1 januari 1950- een ongehuwd kind onder de 18 jaar heeft, dat niet tot het huishouden van een ander behoort, of- voor ten minste 45% arbeidsongeschikt is.	Per maand Nabestaande: € 1.155,01 Nabestaande met verzorgingsrelatie: € 747,80 Wees tot 10 jr: € 380,97 Wees 10 to 16: € 563,06 Wees 16 tot 21: € 745,20

Zwangerschap en bevalling Nederland

Algemeen	Voorwaarden	Hoogte
<p>Vrouwelijke zelfstandigen hebben een wettelijk recht op een zwangerschap en bevallingsuitkering. De regeling wordt uit algemene middelen betaald, er is dus geen premie voor verschuldigd.</p> <p>De regeling geldt voor vrouwelijke zelfstandig ondernemers, de meewerkende echtgenote van een zelfstandig ondernemer, vrouwelijke beroepsbeoefenaars zonder arbeidsovereenkomst en vrouwelijke directeur-grotaandeelhouders, en onder voorwaarden voor alfa hulpen en hulpen in de huishouding.</p>	<p>Voor alfa hulp en/of als hulp in de huishouding bestaat recht op een zwangerschap- en bevallingsuitkering als er:</p> <ul style="list-style-type: none">- werkzaamheden worden verricht voor een particulier,- huishoudelijk werk of persoonlijke diensten worden verricht,- dat werk wordt gedaan in de huishouding van de werkgever en- minder dan vier dagen per week wordt gewerkt.	<p>De hoogte van de uitkering hangt af van de winst die is gemaakt of het aantal uren dat als zelfstandige is gewerkt in het jaar vóór het jaar waarin de uitkering wordt uitgekeerd. Is er in het voorafgaande jaar minimaal 1.225 uren als zelfstandige gewerkt, dan gaat het UWV ervan uit dat ten minste het minimumloon is verdiend. Er bestaat dan recht op een uitkering van 100% van het wettelijk minimumloon. Is er in het voorafgaande jaar minder dan 1.225 uren als zelfstandige gewerkt, dan is de hoogte van de uitkering afhankelijk van de winst die is gemaakt. De uitkering is nooit hoger dan het minimumloon.</p>

Sociale bijstandswetgeving Nederland

Algemeen	Voorwaarden	Hoogte
<p>De Wet Werk en Bijstand (WWB) biedt een maandelijkse uitkering en een jaarlijkse vakantie-uitkering voor personen die niet in staat zijn om in hun levensonderhoud te voorzien en ook niet in aanmerking komen voor een andere uitkering.</p>	<p>Er is recht op een bijstandsuitkering wanneer iemand aan de volgende voorwaarden voldoet:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hij/zij woont in Nederland- Hij/ zij is 18 jaar of ouder- Hij/ zij heeft niet genoeg inkomen of eigen vermogen om in het levensonderhoud te kunnen voorzien. Als iemand samenwoont, telt het inkomen en het eigen vermogen van de partner ook mee.- Er kan geen beroep meer gedaan worden op een andere uitkering- Hij/zij is niet gedetineerd- Het eigen vermogen komt niet boven een bepaald bedrag uit- Als de gemeente aanbiedt om werk te vinden, moet daaraan deelgenomen worden.	<p>Per maand in % minimumloon</p> <p>Paar (koppel): 100% (samen) Ouder tussen 21 en 65: 70% Alleenstaande tussen 21 en 65: 50%</p>

Imprint Autors: ROOTS & ROUTES in collaboration with SMARTNL

All information without guarantee.
Updated in September 2016.

This publication was funded by the EU programme ERASMUS+ in the framework of the project „Routes to Employment“. Content lies in the sole responsibility of the authors and publisher, it does not necessarily reflect the opinion of the European Commission.

Erasmus+

